

ΠΕΝΤΑΤΡΟΥΛΛΗ

Περιοδική Έκδοση Εκκλησίας Περιστερώνας
Έτος ΙΙ΄ Τεύχος 231 Μάρτιος 2026

Επέτειος 1400 ετών Του Ακαθίστου Ύμνου

626 - 2026 μ.Χ

Μάρτιος 2026

ΠΕΝΤΑΤΕΡΟΥΛΛΗ Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΎΜΝΟΣ

Ακάθιστος ύμνος επικράτησε να λέγεται ένας ύμνος «Κοντάκιο» της Ορθόδοξης Εκκλησίας, προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου, από την όρθια στάση, που τηρούσαν οι πιστοί κατά τη διάρκεια της ψαλμωδίας του. Οι πιστοί έψαλλαν τον Ακάθιστο ύμνο όρθιοι, υπό τις συνθήκες που θεωρείται ότι εψάλη για πρώτη φορά, ενώ το εκκλησίασμα παρακολουθούσε όρθιο κατά την ακολουθία της γιορτής του Ευαγγελισμού, με την οποία συνδέθηκε ο ύμνος.

Ψάλλεται ενταγμένος στο λειτουργικό πλαίσιο της ακολουθίας του Μικρού Αποδείπνου, σε όλους τους Ιερούς Ναούς, τις πέντε πρώτες Παρασκευές της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, τις πρώτες τέσσερις τμηματικά, και την πέμπτη ολόκληρος. Είναι ένας ύμνος που αποτελείται από προοίμιο και 24 οίκους (στροφές) σε ελληνική αλφαβητική ακροστιχίδα, από το Α ως το Ω (κάθε οίκος ξεκινά με το αντίστοιχο κατά σειρά ελληνικό γράμμα), και είναι γραμμένος πάνω στους κανόνες της ομοτονίας, ισοσυλλαβίας και εν μέρει της ομοιοκαταληξίας.

Θεωρείται ως ένα αριστούργημα της βυζαντινής υμνογραφίας, η γλώσσα του είναι σοβαρή και ποιητική και είναι εμπλουτισμένος από κοσμητικά επίθετα και πολλά σχήματα λόγου (αντιθέσεις, μεταφορές, κλπ). Το θέμα του είναι η εξύμνηση της ενανθρώπισης του Θεού μέσω της Θεοτόκου, πράγμα που γίνεται με πολλές εκφράσεις χαράς και αγαλλίασης, οι οποίες του προσδίδουν θριαμβευτικό τόνο.

Κατά το έτος 626 μ.Χ., και ενώ ο Αυτοκράτορας Ηράκλειος μαζί με το βυζαντινό στρατό είχε εκστρατεύσει κατά των Περσών, η Κωνσταντινούπολη πολιορκήθηκε αιφνίδια από τους Αβάρους. Οι Άβαροι απέρριψαν κάθε πρόταση εκχειρίας και την 6η Αυγούστου κατέλαβαν την Παναγία των Βλαχερνών. Σε συνεργασία με τους Πέρσες ετοιμάζονταν για την τελική επίθεση, ενώ ο Πατριάρχης Σέργιος περιέτρεχε τα τείχη της Πόλης με την εικόνα της Παναγίας της Βλαχερνίτισσας και ενθάρρυνε το λαό στην αντίσταση. Τη νύχτα εκείνη, φοβερός ανεμοστρόβιλος, που αποδόθηκε σε θεϊκή επέμβαση, δημιούργησε τρικυμία και κατάρπασε τον εχθρικό στόλο, ενώ οι αμυνόμενοι προξένησαν τεράστιες απώλειες στους Αβάρους και τους Πέρσες, οι οποίοι αναγκάστηκαν να λύσουν την πολιορκία και να αποχωρήσουν άπρακτοι.

ΠΕΝΤΑΤΕΡΟΥΛΛΗ

Στις 8 Αυγούστου, η Πόλη είχε σωθεί από τη μεγαλύτερη, ως τότε, απειλή της ιστορίας της. Ο λαός, θέλοντας να πανηγυρίσει τη σωτηρία του, την οποία απέδιδε σε συνδρομή της Θεοτόκου, συγκεντρώθηκε στο Ναό της Παναγίας των Βλαχερνών. Τότε, κατά την παράδοση, όρθιο το πλήθος έψαλλε τον από τότε λεγόμενο «Ακάθιστο Ύμνο», ευχαριστήρια ωδή προς την υπέρμαχο στρατηγό του Βυζαντινού κράτους, την Παναγία, αποδίδοντας τα «νικητήρια» και την ευγνωμοσύνη του «τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ».

Κατά την επικρατέστερη άποψη, δεν ήταν δυνατό να συνετέθη ο ύμνος σε μία νύκτα. Μάλλον είχε συντεθεί νωρίτερα και μάλιστα θεωρείται ότι ψαλλόταν στο συγκεκριμένο ναό, στην αγρυπνία της 15ης Αυγούστου κάθε χρόνου. Απλώς, εκείνη την ημέρα ο ύμνος εψάλη «όρθοστάδην», ενώ αντικαταστάθηκε το ως τότε προοίμιο («Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβῶνὲν γνώσει»), με το ως σήμερα χρησιμοποιούμενο «Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια», το οποίο έδωσε τον δοξολογικό και εγκωμιαστικό τόνο, στον ως τότε διηγηματικό και δογματικό ύμνο.

Η παράδοση, όμως, αποδίδει τον Ακάθιστο ύμνο στο μεγάλο βυζαντινό υμνογράφο του 6ου αιώνα μ.Χ., Ρωμανό τον Μελωδό. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν πολλοί ερευνητές, οι οποίοι θεωρούν ότι οι εκφράσεις του ύμνου, η γενικότερη ποιητική του αρτιότητα και δογματική του πληρότητα δεν μπορούν παρά να οδηγούν στον Ρωμανό. Ακόμη, σε κώδικα του 13ου αιώνα μ.Χ. υπάρχει μεταγενέστερη σημείωση, του 16ου αιώνα μ.Χ., η οποία αναφέρει τον Ρωμανό ως ποιητή του ύμνου.

Βέβαιο, είναι πάντως, ότι οι ειρμοί του Κανόνα του Ακάθιστου Ύμνου είναι έργο του Ιωάννου Δαμασκηνού (676 – 749 μ.Χ.), ενώ τα τροπάρια του Ιωσήφ Ξένου του Υμνογράφου.

Γενικό θέμα του ύμνου είναι ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ο οποίος πηγάζει από την Αγία Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας και περιγράφει τα ιστορικά γεγονότα, αλλά προχωρεί και σε θεολογική και δογματική ανάλυσή τους.

Οι πρώτοι δώδεκα οίκοι του (Α-Μ) αποτελούν το ιστορικό μέρος. Εκεί εξιστορούνται τα γεγονότα από τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου μέχρι την Υπαπαντή, ακολουθώντας τη διήγηση του Ευαγγελιστή Λουκά. Αναφέρεται ο Ευαγγελισμός (Α, Β, Γ, Δ), η επίσκεψη της εγκύου Παρθένου στην Ελισάβετ (Ε), οι αμφιβολίες του Ιωσήφ (Ζ), η προσκύνηση

ΠΕΝΤΑΤΕΡΟΥΛΛΗ

των ποιμένων (Η) και των Μάγων (Θ, Ι, Κ), η Υπαπαντή (Μ) και η φυγή στην Αίγυπτο (Λ).

Οι τελευταίοι δώδεκα (Ν-Ω) αποτελούν το θεολογικό ή δογματικό μέρος, στο οποίο ο μελωδός αναλύει τις βαθύτερες θεολογικές και δογματικές προεκτάσεις της Ενανθρώπισης του Κυρίου και το σκοπό της, που είναι η σωτηρία των πιστών.

Ο μελωδός βάζει στο στόμα του αρχαγγέλου, του εμβρύου Προδρόμου, των ποιμένων, των μάγων και των πιστών τα 144 συνολικά «Χαΐρε», τους Χαιρετισμούς προς τη Θεοτόκο, που αποτελούν ποιητικό εμπλουτισμό του χαιρετισμού του Γαβριήλ («Χαΐρε Κεχαριτωμένη»), που αναφέρει ο Ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκ. α΄ 28).

Στα μοναστήρια, αλλά και στη σημερινή ενορία και παλαιότερα κατά τα διάφορα Τυπικά, υπάρχουν και άλλα λειτουργικά πλαίσια για την ψαλμωδία του ύμνου. Η ακολουθία του όρθρου, του εσπερινού, της παννυχίδος ή μιας ιδιόρρυθμης Θεομητορικής Κωνσταντινουπολιτικής ακολουθίας, την πρεσβεία. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, σε ένα ορισμένο σημείο της κοινής ακολουθίας γίνεται μια παρεμβολή. Ψάλλεται ο κανών της Θεοτόκου και ολόκληρο ή τμηματικά το κοντάκιο και οι οίκοι του Ακαθίστου.

Ο Ακάθιστος Ύμνος συνδέθηκε με τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, προφανώς, εξ αιτίας ενός άλλου καθαρώς λειτουργικού λόγου. **Μέσα στην περίοδο της Νηστείας emπίπτει πάντοτε η μεγάλη γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Είναι η μόνη μεγάλη γιορτή, που λόγω του πένθιμου χαρακτήρα της Τεσσαρακοστής, στερείται προεορτίων και μεθεορτίων. Αυτήν ακριβώς την έλλειψη έρχεται να καλύψει η ψαλμωδία του Ακαθίστου, τμηματικά κατά τα απόδειπνα των Παρασκευών και ολόκληρος κατά το Σάββατο της Ε΄ εβδομάδας. Το βράδυ της Παρασκευής και το Σάββατο είναι μέρες που μαζί με την Κυριακή είναι οι μόνες μέρες των εβδομάδων των Νηστειών, κατά τις οποίες επιτρέπεται ο γιορτασμός χαρμόσυνων γεγονότων, και στις οποίες, μετατίθενται οι γιορτές της εβδομάδας. Σύμφωνα με ορισμένα Τυπικά, ο Ακάθιστος Ύμνος ψαλλόταν πέντε μέρες πριν τη γιορτή του Ευαγγελισμού και κατά άλλα τον όρθρο της μέρας της γιορτής.**

Ταῖς ἡμέραις ὑπερμάχου Τε καὶ ἀπροσμάχου Μητρὸς πρεσβείαις, Χριστέ ὁ θεὸς τῶν περικειμένων καὶ ἡμᾶς ἀπάλλαξον συμφορῶν, καὶ ἐλέησον ἡμᾶς, ὡς μόνος φιλόνητος.

Μάρτιος 2026

ΠΕΝΤΑΤΗΡΟΥΛΛΗ
ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΜΑΡΤΙΟ ΘΑ ΕΧΟΥΜΕ
ΤΙΣ ΕΞΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ

1 Μαρτίου ΚΥΡΙΑΚΗ Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ - ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Αγίας οσιομάρτυρος Ευδοκίας και Αγίου Νικολάου του Πλανά

4 Μαρτίου Πρωινή Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία

- Αγίου Γερασίμου Ιορδανίτου (Ώρα : 6:30 -Μεγάλος Ναός)

4 Μαρτίου ΑΓΙΟΝ ΕΥΧΕΛΑΙΟ

Ώρα 5:00 μ.μ στο Ναό του Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου

6 Μαρτίου Ακολουθία των Χαιρετισμών της Θεοτόκου

(Ώρα 6: 00 μ. μ -Μεγάλος Ναός)

7 Μαρτίου Σάββατο Β΄ Εβδομάδος Νηστειών

(Εκκλησία Αγίου Αντωνίου)

8 Μαρτίου ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ - Γρηγορίου του Παλαμά

9 Μαρτίου Πρωινή Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία Ώρα : 6:30

Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων (Εκκλησία Αγίου Αντωνίου)

11 Μαρτίου Ακολουθία του Αποδείπνου στις 5:00 μ.μ και στη συνέχεια του Παρακλητικού κανόνα προς τον Άγιο Νικηφόρο τον λεπρό στη Εκκλησία Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου.

13 Μαρτίου Πρωινή Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία

– Αγίας Υπομονής (Ώρα : 6:30 -Μεγάλος Ναός)

13 Μαρτίου Ακολουθία των Χαιρετισμών της Θεοτόκου

(Ώρα 6: 00 μ. μ -Μεγάλος Ναός)

ΠΕΝΤΑΤΕΡΟΥΛΛΗ

14 Μαρτίου Σάββατο Γ΄ Εβδομάδος Νηστειών

(Ωρα : 6:30 - στο Ναό του Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου)

15 Μαρτίου ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ Σταυροπροσκυνησεως

– Αγίου Χριστοδούλου του εν Πάτμω

17 Μαρτίου Αγίου Αλεξίου του ανθρώπου του Θεού

Πρωινή Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία

(Ωρα : 6:30 - στο Ναό του Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου)

18 Μαρτίου Ακολουθία του Αποδείπνου στις 5:00 μ.μ και στη συνέχεια του Παρακλητικού κανόνα προς τον Ευμένιο τον Νέο στη Εκκλησία Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου.

20 Μαρτίου Ακολουθία των Χαιρετισμών της Θεοτόκου

(Ωρα 6: 00 μ. μ -Μεγάλος Ναός)

21 Μαρτίου Σάββατο Δ΄ Εβδομάδος Νηστειών

(Ωρα : 6:30 - στο Ναό του Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου)

22 Μαρτίου ΚΥΡΙΑΚΗ Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Ιωάννου του Σιναΐτου συγγραφέως της Κλίμακος

25 Μαρτίου ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Δοξολογία για τις Εθνικές Επετείους της 25^η Μαρτίου και 1^ης Απριλίου)

25 Μαρτίου ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΝΟΝΟΣ

(Ωρα 5:00 μ. μ - Μεγάλος Ναός)

26 Μαρτίου Ακολουθία του Αποδείπνου στις 5:00 μ.μ και στη συνέχεια του Παρακλητικού κανόνα προς τον Άγιο Νικηφόρο τον λεπρό στη Εκκλησία Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου.

ΠΕΝΤΑΤΕΡΟΥΛΛΗ

27 Μαρτίου **ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΥΜΝΟΥ**
Ωρα 6:30 έως 8:30 μ.μ (Μεγάλος Ναός)

28 Μαρτίου **Σάββατο Ε' εβδομάδος νηστειών - Ακαθίστου Ύμνου**
- Αγίου Ηρωδίωνος (Μεγάλος Ναός)

29 Μαρτίου **Ε΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΝΗΣΤΕΙΩΝ**

Αγίας Μαρίας της Αιγυπτίας

(Αρχιερατική Θεία Λειτουργία προισταμένου του Επισκόπου Καρπασίας κ. Χριστόφορου- Ετήσιο Μνημόσυνο Σωτηρούλλας Χατζημηνά)

Φιλανθρωπικό παζαράκι Εκκλησίας για άπορες οικογένειες

1 Απριλίου **Πρωινή Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία-Μεγάλος Ναός**
Εθνική Επέτειος – Επιμνημόσυνη δέηση για του ήρωες και πεσόντες
του απελευθερωτικού αγώνος 1955-59 (Ωρα : 7:00 π. μ)

Ωρα ενάρξεως Εσωτερικού και Αποδείπνου 5:00 μ. μ

Ωρα ενάρξεως Όρθρου 6:30 π. μ

Ωρα ενάρξεως Χαιρετίσμων Παναΐας 6:00 μ. μ

Σαρακοστιανά

- Κάθε Δευτέρα , Τρίτη και Πέμπτη το απόγευμα τελείται
στην Μεγάλη Εκκλησία το Μέγα Απόδειπνο.

Ωρα 5:00 μ. μ

-Κάθε Τετάρτη απόγευμα τελείται η Ακολουθία του Αποδείπνου
και στη συνέχεια του Παρακλητικού κανόνα στη Εκκλησία
Αγίου Νικηφόρου και Αγίου Ευμενίου.

Ωρα 5:00 μ. μ

- Κάθε Παρασκευή απόγευμα πριν την ακολουθία των
Χαιρετισμών γίνεται η μνημόνευση των κεκοιμημένων μας.

Ωρα 5:30 μ. μ

Μάρτιος 2026

ΠΕΝΤΑΤΡΟΥΛΛΗ

(Εικόνα της Παναγίας στον Τύπο των Βλαχερνών ,
που φυλάσσεται στο ιερό Βήμα Του Ναού μας)

Παναγία των Βλαχερνών ή Παναγιά Βλαχέρνα είναι ο χαρακτηρισμός της παλαιότητας και θαυματουργής εικόνας της Θεοτόκου στον ναό της Παναγίας των Βλαχερνών στην Πόλη. Είναι η υπέρμαχος Στρατηγός, που κατά την πολιορκία της Κωνσταντινουπόλεως από τους Αβάρους το 626 η εικόνα της Θεοτόκου, έσωσε την πόλη από τον κίνδυνο και κατόπιν εψάλη στο ναό ο Ακάθιστος Ύμνος, ο οποίος ψάλλεται τήν τελευταία Παρασκευή των Χαιρετισμων ολόκληρος.

Το παρόν έντυπο **Πεντάτρουλλη Μάρτιος 2026**, εκδόθηκε εις μνήμη της αείμνηστης **Ευφροσύνης Δημητρίου** με έξοδα οικογένειας της . Το πρώτο ετήσιο μνημόσυνο της , θα τελεστεί την **Κυριακή 1^η Μαρτίου 2026**. Θερμά ευχαριστούμε την οικογένεια για την προσφορά της. Παρόμοιες εισφορές για το περιοδικό μας γίνονται δεκτές και θα δημοσιεύονται.